

בס"ד, ז' חשוון התשפ"ז

בכורות ל' – חשד בעבירות וקבלת חברות

שאלות:

1. איתי חשוד שלא מעשר פירות. האם הוא חשוד גם שהוא לא נוהג קדושה בפירות שמיטה?

חשוד על עבירה אחת: האם חשוד על האחרות

○ בדף הקודם ראינו משניות על קנייה מחשודים. המשנה בדף שלנו ממשיכה ואומרת שהחשוד על השביעית לא חשוד על המעשרות, והחשוד על המעשרות לא חשוד על השביעית. החשוד על אחד מהם חשוד גם על הטהרות (למכור אוכלים טמאים כטהורים). ויש שחשוד על הטהרות ולא על השביעית ולא על המעשרות. והמשנה מסיימת שהחשוד על דבר כלשהו לא דן ולא מעיד באותו עניין.

הגמרא מסבירה שהחשוד על השביעית לא חשוד על מעשר שני, כי מעשר שני יותר חמור לו, כי צריך לאכול אותו בתוך חומת ירושלים, והחשוד על מעשר לא חשוד על שביעית, כי שביעית יותר חמורה לו כי לשביעית אין פדיון והיא נאסרת בסחורה לעולם. והחשוד על אחד מהם חשוד על אכילת חולין בטהרה, כי אכילת חולין בטהרה היא מדברי חכמים, ומי שחשוד על דברי תורה כל שכן חשוד על דברי חכמים. ומי שחשוד על הטהרות שהם דרבנן לא חשוד בדרך כלל על דברי תורה. והגמרא מקשה מדיוק בברייתא שמשמע ממנו שהחשוד על הטהרות כן חשוד על שביעית! הגמרא עונה בשני תירוצים, **רבי אילעי** תירץ שהמשנה מדברת כשראינו אותו נוהג בשביעית ומעשרות בצנעה בתוך ביתו, לכן זה נראה אמיתי. ו**רבי ינאי בר רבי ישמעאל** תירץ שהברייתא מדברת במי שהיה חשוד גם על שביעית וגם על טהרות, ואז קיבל על עצמו לשמור על שניהם, ואחר כך נחשד שוב על אחד מהם, ואז הוא חשוד גם על השני, כי רואים שהוא לא עומד בדיבורו.

רבה בר בר חנה אמר בשם **רבי יוחנן** שהמשנה היא דברי **רבי עקיבא** (שדבריו נשנו במשנה בסתם), אבל **חכמים** אומרים שהחשוד על השביעית כן חשוד גם על המעשר. החכמים האלה הם **רבי יהודה**, שבמקומו שביעית חמורה במיוחד: שם אדם אחד קרא לחברו "גר בן גיורת", והחבר ענה לו "מגיע לי שכר על כך שלא אכלתי פירות שביעית כמוך". ולפי לשון שנייה, **חכמים** אומרים שהחשוד על המעשר חשוד על השביעית, וזו דעת **רבי מאיר**, שסבור שהחשוד על דבר אחד חשוד על כל התורה כולה. הברייתא שמביאה את דברי **רבי מאיר** אומרת שעם הארץ שקיבל עליו דברי חבירות (זהירות בחולין בטהרה ובהפרשת תרומות ומעשרות) ונחשד אחר כך לדבר אחד, **רבי מאיר** אמר שהוא נחשד לכל התורה כולה, ו**חכמים** אומרים שלא נחשד אלא לאותו דבר. וגר שקיבל דברי תורה ואחר כך נחשד לדבר אחד חשוד על כל התורה כולה, ודינו כישראל מומר, ולכן אם קידש אישה, קידושיו תופסים.

2. אבי מוכן לקבל עליו דיני חברות חוץ מדבר אחד. האם יקבלו אותו?

קבלת דברי חברות

○ הגמרא מביאה ברייתות על קבלת עם הארץ כחבר.
מי שמוכן לקבל את כל דברי החברות חוץ מדבר אחד (כלומר, שלא יתן תרומה ומעשר לעם הארץ ושלא יתן לו טהרות ושיאכל חולין בטהרה ויעשר את כל מה שהוא אוכל ומוכר או קונה) לא מקבלים אותו, וכן גוי שבא להתגייר, ורבי יוסי בר רבי יהודה אמר שאפילו אם לא קיבל דקדוק אחד מדברי סופרים, כלומר חומרות דרבנן.
וכן לוי שבא להיות משורר או שוער, או כהן שמקבל את עבודתו חוץ מדבר אחד, לא מקבלים את הלוי ולכנה כזה אין חלק במתנות כהונה, כי נאמר "המקריב את דם השלמים ואת החלב מבני אהרן לו תהיה נשוק הימין למנה", כלומר כל כהן שלא מודה בכל העבודה של בני אהרן אין לו חלק בכהונה.

בריייתא נוספת אומרת שאם ראינו אדם שנוהג חברות בצנעה בתוך ביתו, מקבלים אותו כחבר ואחר כך מלמדים אותו, ואם לא, מלמדים אותו ואחר כך מקבלים. רבי שמעון בן יוחאי אמר שבכל מקרה מקבלים אותו והוא לומד תוך כדי.

בריייתא נוספת אומרת שמקבלים קודם לכנפיים (נטילת ידיים לאכילה או לנגיעה בתרומה) ואחר כך לעוד חומרות של טהרות, וגם מי שאמר שמקבל רק כנפיים מקבלים אותו לכך, כי זה עיקר אכילת חולין בטהרה. ומי שקיבל טהרות ולא כנפיים, גם טהרות לא קיבל, כי אם הוא לא מקבל את הקל, אין לסמוך שיעמוד בחמור.

בריייתא נוספת מביאה מחלוקת על משך הזמן עד שסומכים על חבר חדש: בית שמאי אמרו שלושים יום לטהרת משקים שטומאתם רק מדרבנן ושנים עשר חודש לטהרת בגדים, ובית הלל אמרו לשניהם שנים עשר חודש.

הגמרא מקשה שזה מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל, והדבר לא נמנה ברשימה שבמסכת עדיות! ולכן הגמרא מתקנת שבית הלל אמרו לשניהם שלושים יום.

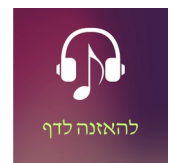
בריייתא נוספת אומרת שהבא לקבל צריך לקבל בפני שלושה חברים. בניו ובני ביתו לא צריכים, ורבן שמעון בן גמליאל אמר שגם הם צריכים, כי חבר שקיבל בעצמו לא דומה לבן חבר שקיבל מחמת אביו, שזה לא מבחירה, זו קבלה פחות רצינית. גם תלמיד חכם צריך לקבל, אבל זקן שיושב בדין בסנהדרין (רש"י ביומא) עם החכמים לא צריך, כי הוא לא היה יושב בדין אם לא היה מקבל עליו חברות, ואבא שאול אמר שגם תלמיד חכם לא צריך, ולא רק זה אלא שהוא יכול לקבל בעצמו אחרים.

רבי יוחנן אמר שהמשנה שתלמיד חכם צריך לקבל נשנתה בימי בנו של רבי חנינא בן אנטיגנוס: רבי יהודה ורבי יוסי שלחו שני חכמים לשאול את בנו שאלה בטהרות, והם מצאו אותו נושא טהרות, והוא הושיב לידם תלמידים שקיבלו חברות כדי שהשליחים לא יגעו בהן.

כשהשליחים חזרו וסיפרו רבי יהודה אמר בכעסו שכשם שאביו ביזה תלמידי חכמים כך גם הוא, ורבי יוסי ענה שכבוד זקן יהיה במקומו, ומיום שנחרב בית המקדש הכהנים נוהגים סילסול כלומר מעלה שלא מוסרים טהרות לכל אדם. ורבי חנינא בן אנטיגנוס היה כהן.

הדף לע"נ
אמו"ר שלמה חיים משה ב"ר שמואל מנחם הכ"מ
גלב"ע י"א כסלו התשפ"ו

ברייטא נוספת אומרת שחבר שמת, אשתו ובניו ובני ביתו בחזקתם עד שיחשדו, וכן חצר שמוכרים בה תכלת בחזקתה עד שיתברר שמוכרים בה תחליף.
ברייטא נוספת אומרת שאשת עם הארץ, בתו ועבדו שנישאו או נמכרו לחבר צריכים לקבל חברות מהתחלה,
ואשת חבר, בתו ועבדו שנישאו או נמכרו לעם הארץ ואח"כ חזרו לחבר לא צריכים, רבי מאיר אמר שגם הם צריכים. רבי שמעון בן אלעזר אמר משמו שהיה מעשה באישה שנישאה לחבר וקשרה לו תפילין, ואחר כך נישאה לעם הארץ וקשרה לו קשרי מוכס (חותמות למכס). מכאן ראיה שכשהם חוזרים הם צריכים לקבל חברות מחדש.
והגמרא תמשיך בדף הבא לדון בחברים שחזרו בהם ממה שקיבלו.